

Policy Brief

Між молотом та ковадлом

Як Україні посилити
оборону та безпеку ЄС

Ключові висновки

1. Європа постала перед проблемою нестачі військових ресурсів.

Зараз Росія випереджає Європу за військовими витратами, виробництвом та швидкістю адаптації. Її результати, підкріплені злагодженими авторитарними партнерствами, значно перевищують розпорошені та неспішні європейські плани. Без швидкого переозброєння та глибшої промислової інтеграції Європа не зможе наздогнати Росію до 2030 року.

2. Україна може допомогти Європі подолати цю прірву.

Україна може запропонувати не лише досвід, отриманий на полі бою, а й дещо значно цінніше: здатність до швидких інновацій, оперативного масштабування та постійної адаптації. Війна продемонструвала, що саме розвиток потенціалу, а не накопичення запасів, визначає довгострокову перевагу. Оборонний сектор України вже зараз демонструє маневреність, якої бракує Європі.

3. Роль України поширюється за межі лінії фронту.

Україна демонструє стрімке зростання промисловості, передові інновації подвійного призначення, кваліфіковану кадрову базу в галузі інженерії та IT, а також унікальну систему зворотного зв'язку з кінцевими користувачами, що значно

скорочує цикли досліджень і розробок. У поєднанні з європейською промисловою потужністю та фінансуванням це створює реальний потенціал для спільного розвитку можливостей.

4. Співпраця ускладнюється через перешкоди з обох сторін.

Регуляторні обмеження, експортний контроль, обмеження на укладання довгострокових контрактів, роздробленість закупівельних процедур, проблемні місця в ланцюгах постачання та повільні цикли інновацій продовжують стримувати розвиток як України, так і ЄС. Ці бар'єри можна подолати, але лише за допомогою скоординованих реформ, угод між урядами та переходу до гнучких механізмів розробки та тестування.

5. Головною проблемою є надмірна фрагментація закупівель та короткі терміни планування.

Європейська оборонна екосистема все ще побудована на національних інтересах, несумісних системах та багаторічних затримках із закупівлями. У цьому документі описано, як скоординований підхід, що базується на спільному плануванні, стандартизації, комплексних ланцюгах постачання та унікальному військовому досвіді України, може зменшити цю прірву та прискорити ефективне переозброєння Європи.

Ольга Хорошилова

Координаторка сектору «Оборонна промисловість» в **Ukraine Facility Platform**

I. Геополітичний контекст

За останні роки більшість європейських держав усвідомили зростаючі амбіції Росії щодо зміни архітектури глобальної безпеки. В цьому контексті повномасштабне вторгнення РФ в Україну більше не розглядається як окремий випадок. Війна в Україні – наступний етап стратегії ескалації, яку сформулював Путін у промові на Мюнхенській конференції з безпеки у 2007 році. Сучасна Росія відновила мислення часів Холодної війни, яке характеризувалося протистоянням “таборів” та підривними тактиками, що традиційно застосовували радянські спецслужби. Вони поєднують гібридне втручання, спрямоване на підлив основ західних демократій, з військовими кампаніями для підливу механізмів колективної безпеки, включаючи Статтю 5 Північноатлантичного договору.

Росія не мислить категоріями війни та миру: з 2007 року вона чітко рухається шляхом ліквідації та перебудови післявоєнного міжнародного порядку.

Здатність Росії вийти без втрат із низки міжнародних конфліктів (від Придністровської війни до Абхазії та Південної Осетії, окупації Криму та Сходу України) мала два важливі наслідки. Перший – здатність демократичних держав до згуртованості, єдності та, що найважливіше, до швидкого реагування на зовнішні загрози (як самотійно, так і колективно) була поставлена під сумнів. Другий – відсутність довіри та впевненості в існуючих безпекових міжнародних організаціях створює постійний внутрішній тиск, одночасно підсилюючи

потенційних ворогів. **За три роки Росії вдалося створити альянс односторонніх автократів.**

У сфері оборони це означає об'єднання ресурсів, фінансів, досвіду та технологій. Автократії з централізованим плануванням виявилися більш ефективними у встановленні вимог та формування попиту, спрямуванні фінансових ресурсів на розширення та контроль досліджень і розробок у військовій сфері. **В результаті Росія вже не наздоганяє інноваційні досягнення України, а активно протидіє нововведенням в оборонних технологіях у ключових сферах.** Вона також співпрацює зі своїми союзниками з розробки та впровадження новітніх технологій і тактик, які можуть надати конкурентну перевагу – від волоконно-оптичних кабельних рішень до застосувань штучного інтелекту.

За даними IISS, військові видатки Росії, з урахуванням купівельної спроможності, взяті окремо (без урахування синергії в рамках “вісі потрясінь”), у 2024 році склали 461,6 млрд доларів. Сукупні видатки Європи були оцінені в 457 млрд доларів, розподілені між численними країнами і часто це були “витрати на утримання збройних сил”. Довгострокові інвестиції у військовий потенціал країн ЄС становили лише 19,5% видатків на оборону. Тільки у 2024 році Росія виготовила та відремонтувала приблизно 1550 танків, 5700 броньованих машин та 450 артилерійських знарядь усіх типів. Вона також розгорнула 1800 далекобійних

боєприпасів типу “Ланцет”¹.

Темпи зростання вражають, і Росія не демонструє жодних ознак їх сповільнення. Нещодавні оцінки, такі як *Fit for War by 2030? (звіт “Готовність Європи до війни до 2030 року: переозброєння як відповідь на російську загрозу” Кільського інституту світової економіки, - ред.)*, підтверджують цю картину. Навіть якщо порівнювати Росію лише з чотирма основними європейськими виробниками, розрив у показниках лишається значним: **Росія продовжує випереджати Європу за обсягами виробництва багатьох видів озброєння. У звіті зроблено висновок, що для того, щоб кардинально змінити ситуацію, європейське виробництво має зрости приблизно в п'ять разів.** Закупівлі також мають бути здійснені заздалегідь, оскільки в промисловій базі ЄС зберігаються затримки з поставками на три роки і більше².

Залежність від Китаю в питаннях постачання критично важливих матеріалів і компонентів визнана значним ризиком для європейської оборони в цілій низці останніх досліджень.

Це знайшло підтвердження й в офіційній позиції Європейської комісії. Було прийнято кілька ініціатив щодо зниження ризиків, зокрема Закон про критично важливі сировинні матеріали. Але ці ініціативи ще не призвели до значних змін у ланцюгах постачання, особливо в галузях, які сильно залежать від китайських матеріалів і компонентів, та не мають стимулів переходити на дорожчі альтернативні джерела.

Водночас політичні зміни в світових цінностях та зовнішній політиці США вивели на перший план проблеми системної залежності від стратегічних ресурсів США, а також протиракетної оборони, авіаційних двигунів та безпілотників. Все це галузі, на розвитку яких Європі слід зосередити свою увагу.

За даними Стокгольмського міжнародного інституту досліджень проблем миру (SIPRI), експорт зброї з США до європейських держав з 2015-2019 до 2020-2024 років зріс більш ніж утричі (+233%), а частка імпорту зброї з США європейськими державами-членами НАТО зросла з 52% до 64%. Попри ініціативи ЄС, спрямовані на стримування цієї тенденції (SAFE, EDIP), відокремлення від американських виробників озброєння буде супроводжуватися значними викликами.

Численні дослідження показують, що без серйозного переосмислення оборонного планування та закупівель, пом'якшення нормативних вимог, що прямо чи опосередковано впливають на оборонну промисловість, поліпшення доступу до фінансування, а також підтримки оборонних R&D, **Європа навряд чи зможе наздогнати Росію у виробництві озброєнь до 2030 року.**

Європейська комісія вже започаткувала низку ініціатив, викладених у Білій книзі про європейську оборонну готовність до 2030 року, які мають на меті вирішити ключові недоліки та перешкоди. Зокрема, ініціатива SAFE (Security Action for Europe), розплановані додаткові шляхи фінансування, Оборонний омнібус

¹ David Hambling, «Russia Steps Up Deployment Of Lancet Kamikaze Drones, But How Effective Are They?» Forbes, 25 June 2024 <https://www.forbes.com/sites/davidhambling/2024/06/25/russia-steps-up-deployment-of-lancet-kamikaze-drones-but-how-effective-are-they/>

² Report «Fit for war by 2030? European rearmament vis-a-vis Russia lagging in numbers and technologies» <https://www.bruegel.org/report/fit-war-2030-european-rearmament-vis-vis-russia-lagging-numbers-and-technologies>

II. Уроки війни — поле бою та закупівлі

тощо. Успішна реалізація цих заходів має вирішальне значення для здатності Європейської оборонної технологічної та промислової бази (DTIB) забезпечити масштабування та інновації, яких очікують міністерства оборони по всій Європі.

Включення DTIB України до різних європейських механізмів та регламентів (SAFE, EDIS, EDIP) є першим кроком до інтеграції досвіду, тактики та нових технологій, отриманих на полі бою, у ширший європейський безпековий контекст.

Паралельно Україна оголосила про ініціативу Build with Ukraine (“Будуймо разом з Україною”), спрямовану на максимізацію ефекту від оборонної співпраці для розбудови міцних промислових зв’язків, які слугуватимуть європейській безпеці. Ініціатива має

надати європейським DTIB можливість спільно розробляти та виробляти продукцію (як в Україні, так і в Європі), обмінюючись технологіями, даними та результатами виробництва. У найдинамічніших галузях, таких як виробництво безпілотних систем, цей підхід може сприяти не просто продажу оборонної продукції, а й розвитку потенціалу, включаючи обмін тактичними знаннями та даними, спільні навчання, постійне оновлення та модернізацію. Ініціатива також передбачає різні стимули для оборонного виробництва та його розширення в Україні.

Цієї мети можна досягти і без України – і ми це визнаємо. Але легше, дешевше, реалістичніше і набагато вигідніше для стійкості ЄС зробити це разом з Україною як повноправним партнером.

II. Уроки війни — поле бою та закупівлі

Мобільні автономні системи змінюють поле бою, що вимагає негайного перегляду усталених тактик і стратегій у всіх ключових сферах.

Згідно з останніми повідомленнями, 80-85% всіх уражень здійснюється різними безпілотними літальними апаратами (БПЛА). Хоча замінювати традиційну зброю безпілотними системами ще зарано, досвід, отриманий Збройними силами України (ЗСУ), є безцінним для формування доктрини ведення війни в

майбутньому.

Наразі найвища ефективність досягається при використанні дронів разом з артилерією. Це підвищує точність удару та сприяє ефективному використанню боєприпасів. Проте все більш очевидно, що можливості ведення електронної війни/війни безпілотних систем будуть мати вирішальне значення як для оборони, так і для наступу. Тактика, як і технологія, набувають такого ж вирішального значення.

Постійні інновації в галузі електронної війни сприяють прискоренню модернізації безпілотних систем з дедалі більшим акцентом на штучному інтелекті, автономному управлінні терміналами та волоконно-оптичних технологіях. Останнім часом дрони-перехоплювачі стали важливим компонентом систем протиповітряної оборони, особливо з огляду на збільшення виробництва дронів Росією. Зростання кількості випадків виявлення дронів над критичною інфраструктурою Європи вимагає термінового вирішення. Кілька європейських держав визнали, що їхні поточні можливості протиповітряної оборони та протидії дронам є недостатніми в умовах потенційної атаки.

Країни-члени ЄС розглядають різні варіанти проєктів з розбудови та впровадження засобів протидії безпілотним літальним апаратам, однак залишається невідомим, чи вдасться досягти справжньої синергії з огляду на збереження національних упереджень.

Тепер **вища мобільність часто вважається кращою за дорогу важку броню**, що свідчить про частковий відхід від традиційного підходу, який переважно спирався на основні бойові танки та БМП.

Тим часом **боєприпаси, комплектуючі та витратні матеріали залишаються основними проблемними питаннями в логістиці**. Це стосується як технічного обслуговування, так і розширення масштабів діяльності – як для України, так і для її партнерів.

Збройна агресія Росії проти України продемонструвала принаймні частковий перехід від дорогого традиційного озброєння до економічних і масштабованих рішень. **Немає сенсу**

виробляти високоточну зброю, яка буде поставлена через кілька років, якщо завод-виробник може бути знищений роєм дешевих дронів, виготовлених за місяць. Їх нижча точність ураження буде компенсована масою та швидкістю доставки та розгортання.

Зрештою, війна демонструє, що вирішальним фактором більше не є обсяг боєприпасів, а здатність розробляти, адаптувати та масштабувати нові системи швидше, ніж противник. Саме промислова гнучкість, а не застарілі арсенали, визначає довгострокову перевагу.

Автоматизація та масштабування також є чи не єдиними рішеннями проблеми, з якою зараз стикається Україна, і яка потенційно загрожує іншим державам: протидія супротивнику, що має значно більші військові ресурси та високу готовність до людських втрат.

Подібні зміни у військовій доктрині вимагають змін у плануванні та закупівлях. Традиційні методи закупівель, що базуються на суворих, індивідуально розроблених специфікаціях, тривалих тендерах і укладанні контрактів, необхідно замінити більш гнучкою системою регулювання, яка дозволить здійснювати постійні модернізації та розвиток. Європейські норми щодо випробувань також обмежують можливості виробників поставляти готові до бойового застосування системи.

Кінцеві користувачі традиційно не брали активної участі в розробці та вдосконаленні систем, з якими вони в подальшому будуть воювати. Досвід ЗСУ показує, що **постійний зворотний зв'язок з кінцевими користувачами**

має вирішальне значення для швидких інновацій та здатності реагувати на нові технології та тактики противника.

Тому контракти на дослідження та розробку повинні сприяти тісній співпраці між розробниками та кінцевими користувачами (забезпечуючи при цьому належний захист секретної інформації); успіх британської системи протиповітряної оборони Raven, розробленої всього за три місяці завдяки такій співпраці, є яскравим прикладом цього.

Досвід України підкреслив нагальну потребу ширшої стандартизації

європейських систем та систем НАТО.

Управління дедалі більш фрагментованим арсеналом несумісного обладнання, запасних частин та боєприпасів створює непотрібні операційні перешкоди – **стандартизація має стати стратегічним пріоритетом, попри політичні складнощі.** Одним із прикладів успішного підходу до подолання цієї проблеми є багатостороння угода про створення “Клубу CV-90”, яка дозволяє військовим, що використовують CV-90, обмінюватися досвідом і знаннями, об’єднувати ресурси, а також надавати відгуки виробнику.

III. Україна — стратегічний партнер у сфері оборони

Розглядати Україну лише як країну на передовій та полігон для випробувань є помилкою, якої слід уникати. Багато успішних рішень, розроблених за останні три роки в Україні, є результатом об’єднання зусиль зацікавлених кінцевих користувачів і цивільних фахівців високого рівня. Відчасти це є результат унікальних обставин, які склалися в країні, і тому він не піддається швидкому відтворенню.

Україна повинна стати невід’ємною частиною європейської оборонної екосистеми, передаючи свій досвід і ноу-хау, а також тісно співпрацюючи зі своїми європейськими партнерами.

Оборонна промислова база України (DTIB) швидко розширюється: з 1 млрд доларів у 2022 році до прогнозованих

35 млрд доларів у 2025 році. Країна має безпрецедентний бойовий досвід у багатьох сферах – від технічного обслуговування, обслуговування та ремонту як застарілого обладнання, так і обладнання НАТО, до логістики та передових технологічних інновацій.

Українська промисловість демонструє унікальну здатність переходити від концепції до реалізації на полі бою в стислі терміни. Україна також має перевагу у вигляді висококваліфікованої робочої сили в галузі інженерії, IT та передових технологій виробництва. Важливо, що науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи базуються на реаліях фронту та підтримуються можливістю випробовувати винаходи в реальних бойових умовах. Багато нормативних актів, що обмежували

можливість виробників випробовувати своє обладнання в умовах, наближених до бойових, було пом'якшено або скасовано. Різні ініціативи дозволяють тісно співпрацювати в питаннях випробувань, збору відгуків та доступу до кінцевих споживачів.

Крім того, Україна доводить свою здатність розвивати нові децентралізовані виробничі потужності, що є вкрай важливим для швидкого та ефективного накопичення боєприпасів, зокрема систем

безпілотних літальних апаратів. Це робить Україну не лише споживачем західних технологій, а й ключовим учасником у зміцненні оборонного потенціалу європейської спільноти та НАТО в цілому.

Не менш важливим є тактичний досвід українських військ у веденні бойових дій з використанням дронів та засобів РЕБ, який може бути корисним для збройних сил союзників при прийнятті рішень щодо розробки нових підходів до протидії новим загрозам.

IV. Основні виклики для ЄС та можливі рішення

Однією з ключових проблем, яка гальмує розвиток європейського оборонного сектору, є збереження замкнених, виключно вітчизняних підходів до оборонних закупівель та постійна перевага, що надається національним оборонним компаніям. І, хоча з точки зору національної безпеки це є зрозумілим, **такий підхід стає “ахіллесовою п'ятою” для менших країн, які стикаються з великим авторитарним супротивником.** Ці підходи посилюють роз'єднаність європейської оборонної екосистеми, значно уповільнюють інновації, створюють серйозні обмеження для спільних оборонних дій та підривають переваги військових альянсів. У разі гіпотетичного конфлікту замість об'єднаних європейських сил, 27 армій різної потужності стикатимуться з проблемами сумісності озброєння, запасних частин, боєприпасів та

відповідного досвіду.

Щоб протидіяти необхідно й надалі заохочувати розвиток спільних ініціатив, подібних до SAFE, EDIP (European Defence Industry Programme) та багатонаціональних механізмів закупівель на рівні G2G (*міжурядовий формат закупівель, – ред.*).

Проекти, що становлять інтерес для ЄС, слід формулювати конкретно в галузі оборони. **Перевагу слід надавати створенню спільних підприємств, а також транскордонному обміну технологіями, які сприяють глибокій інтеграції промисловості. Все це має вирішальне значення для побудови згуртованої та стійкої європейської оборонної промислової бази.**

Другим серйозним викликом є обмежена доступність фінансування

для модернізації та інновацій у сфері оборони. Одним із практичних рішень, за прикладом Європейського інвестиційного банку, є послаблення існуючих обмежень, пов'язаних з ESG (*стандарти стійкості та відповідального управління, - ред.*). Паралельно збільшення кількості механізмів фінансування експорту та залучення більшої кількості приватного капіталу **може допомогти залучити нові ресурси для підтримки оборонних амбіцій Європи та залучити більше українських виробників, які борються з нестачею фінансування національної оборони.** Пошук альтернативних шляхів фінансування повинен супроводжуватися ефективнішими процедурами розподілу коштів та закупівель, щоб підкреслити економічно ефективні рішення.

Ще однією нагальною проблемою є наявність постійних перебоїв у ланцюгах постачання. Для її вирішення необхідна

глибша співпраця з українськими інженерними та виробничими компаніями, які мають досвід як у традиційному, так і в адитивному виробництві. Використання промислового потенціалу України може допомогти полегшити критичні точки тиску в європейських ланцюгах постачання оборонної продукції.

Зрештою, оборонний сектор продовжує страждати від повільного циклу інновацій. Цю проблему можна вирішити шляхом посилення зусиль у сфері R&D за допомогою спеціальних угод про науково-технічне співробітництво між урядами (G2G), сприяння міцним партнерським відносинам між урядом і бізнесом (G2B) та між бізнесами (B2B). Важливий фактор: цикли інновацій мають ґрунтуватися на практичному досвіді, отриманому на полі бою.

V. Перешкоди на шляху зростання DTIB та співпраці в Україні

Україна також має провести значну внутрішню роботу, щоб повністю розкрити потенціал своєї оборонно-технологічної та промислової бази (DTIB) та стати ефективним партнером у європейській обороні співпраці.

По-перше, ми повинні позбутися існуючих регуляторних обмежень. До них належать обмеження на укладення довгострокових контрактів, експортні обмеження, контроль за рухом капіталу,

застарілі умови щодо інтелектуальної власності у сфері оборони та передачі технологій, а також модернізація існуючих систем захисту засекреченої інформації та гарантування кібербезпеки. Вирішення цих питань вимагає реформ, розробки угод між урядами та створення добре продуманих стимулів для підтримки відкритого та динамічного оборонного сектору.

По-друге, необхідно напрацювати

стратегічні рекомендації щодо зростання DTIB та майбутніх потреб у закупівлях. Хоча з міркувань оперативної безпеки деякі деталі не можуть бути оприлюднені, надзвичайно важливо мати чіткі стратегії у відповідних секторах та поділитися ними з надійними стейкхолдерами. Це дозволить краще узгодити можливості промисловості з майбутніми вимогами.

По-третє, щоб подолати проблему розпорошеності великої промислової бази України, необхідна вдосконалена координація як на внутрішньому рівні, так і через механізми міждержавного співробітництва (G2G) – з наголосом на

побудові ефективних горизонтальних зв'язків у всій екосистемі та з особливою увагою до всього ланцюга постачання, а не лише до виробників кінцевої продукції.

Насамкінець, між промисловістю та ключовими учасниками процесу, зокрема урядом України та міжнародними партнерами, не ведеться належного діалогу. **Посилення цього діалогу є надзвичайно важливим для мобілізації всього потенціалу української DTIB та стратегічної узгодженості її розвитку з потребами національної оборони та ширшими європейськими пріоритетами.**

VI. Розблокування каналу співпраці: концептуальний підхід

Щоб повністю реалізувати потенціал оборонного співробітництва з Україною, необхідний структурований і проактивний підхід:

- 1. Контрольований експорт** має здійснюватися на основі міжнародних угод та угод між урядами, що забезпечують надійну основу для чутливих транзакцій. Хоча перші кроки вже зроблено, надзвичайно важливо, щоб підхід до експорту як сприяв співпраці з країнами-партнерами, так і одночасно захищав би права інтелектуальної власності українських інноваторів, забезпечував би рівні умови для всіх виробників.
- 2. Укласти комплексний пакет міжнародних та міждержавних угод**, які мають охоплювати усі ключові сфери співпраці та підтримки, включаючи R&D, передачу технологій, спільні закупівлі та промислову інтеграцію.
- 3. Україна має запровадити спеціальну державну програму для стимулу зростання DTIB та сприяння міжнародній промисловій співпраці.**
- 4. Керування життєвим циклом продукції та дорожні карти технологічних можливостей — повністю цифровізовані та оснащені відповідними засобами кіберзахисту**

— повинні лежати в основі майбутніх циклів розвитку та закупівель.

Насамкінець, **необхідні централізовані аналіз досвіду, щоб систематично фіксувати результати бойових дій та використовувати їх в наукових дослідженнях та розробках, що проводяться як Україною, так і її партнерами.** Така ініціатива забезпечить тісний зв'язок інновацій з оперативними реаліями та їх спільне використання в рамках мережі співпраці.

VII. Приклади співпраці: чому ефективність є актуальною саме зараз

Нещодавній приклад Великої Британії демонструє, що швидкі інновації в оборонній сфері цілком можливі в рамках існуючих промислових структур, за умов наявності відповідних механізмів та стимулів. Компанія, яка часто сприймається як один з найпотужніших і найбільш бюрократичних виробників оригінального обладнання (ОЕМ), успішно розробила систему протиповітряної оборони Raven всього за три місяці, передавши її після бойового випробування Україні.

Такий результат став можливим завдяки розширенню рамкової угоди між Великою Британією та Україною: 1) від квітня 2024 року – Угода про співпрацю в галузі оборонної промисловості, що

охоплює спільну розробку, закупівлю, R&D, випробування та оцінку, а також захист інтелектуальної власності; 2) від липня 2024 року – кредитна Угода UKEF; 3) Проєкт закупівлі ракет LMM та пускових установок Rapid Ranger на суму 1,6 млрд фунтів стерлінгів із часткою локалізації, яка може становити 500 млн фунтів стерлінгів. Ініціатива спрямована на сприяння довгостроковим промисловим партнерствам, модернізацію оборонної промислової бази України, локалізацію виробництва та забезпечення передачі технологій, про що свідчить оголошення про створення спільного підприємства Thales – Ukrainian Defense Industry (UDI) у лютому 2025 року.

VIII. Toolkit — як інструмент для ефективної спільної роботи

Ukraine Facility Platform закликає всіх учасників процесу – політиків, представників фінансових установ, підприємств, експертів та військових – долучитися до спільних зусиль з розробки комплексного набору інструментів, орієнтованого на вирішення конкретних завдань. Кожен елемент цього набору інструментів повинен бути створений на основі співпраці, з використанням сукупного досвіду та практичних знань всієї екосистеми.

- Досвід, отриманий на полі бою, має постійно оновлюватися, щоб забезпечити тактичну адаптацію та стратегічне планування, **а Україна має бути включена до стратегічної доктрини стримування Росії.**
- Переваги України та її сильні сторони мають бути чітко сформульовані – країна швидко **стає незамінним гравцем у європейській оборонній екосистемі.**
- Рішення, в які Україна вносить реальну додану вартість, повинні бути чітко визначені та **втілені в практичні проекти.**
- Необхідно **оцінити існуючі перешкоди** для зростання та співпраці та сформулювати рекомендації та практичні рішення щодо їх подолання.
- Україна має надати **конкретні рекомендації** щодо розвитку регуляторної бази ЄС, формування

майбутніх фондів у сфері оборони та європейських ініціатив з дефрагментації та стандартизації європейської DTIB. Цей внесок має бути сформований в рамках системної взаємодії України з партнерами з ЄС, щоб **досвід та промисловий потенціал України були повною мірою інтегровані в майбутню оборонну архітектуру Європи.**

Перехід до практичних рішень вимагає нового рівня координації. Ukraine Facility Platform об'єднує провідних національних та світових експертів для підтримки цього переходу. Жодна окрема установа – урядова чи експертна – не може самостійно налагодити таку співпрацю. Але, коли найбільш ініціативні установи працюють разом, починає формуватися система координації, контури якої вже можна побачити.

Для сприяння цій роботі ми почали готувати рекомендації та висновки щодо:

1. **Оцінки нових технологічних та промислових переваг України**, що базуються на досвіді, отриманому на полі бою, включаючи співпрацю з цивільним сектором, де розвиток технологій подвійного призначення відбувається найшвидше.
2. **Аналізу перешкод на шляху зростання**, які існують як в українському, так і в європейському законодавстві, практики переходу від виявлення проблем до практичних політичних рішень.